

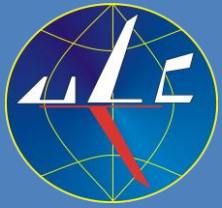
# Konferencja Bezpieczeństwa w Lotnictwie Cywilnym

**SUP – Podejrzane niezatwierdzone części**



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

Wymagania dotyczące podzespołów, części standardowych i materiałów które mogą być zabudowane na certyfikowanych wyrobach lotniczych określono w załączniku nr 1 (*PART 21*) do Rozporządzenia Komisji (UE) nr 748/2012 z dnia 3 sierpnia 2012 r. ustanawiające przepisy wykonawcze dotyczące certyfikacji statków powietrznych i związanych z nimi wyrobów, części i akcesoriów w zakresie zdatności do lotu i ochrony środowiska oraz dotyczące certyfikacji organizacji projektujących i produkujących.

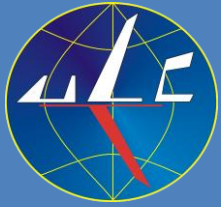


## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

### **21.A.307 Dopuszczanie części lub akcesoriów do montażu**

Część lub akcesorium kwalifikują się do montażu na wyrobie certyfikowanym jako typ, jeżeli są one w stanie zapewniającym bezpieczną eksploatację, oraz:

a) towarzyszy im autoryzowane poświadczenie produkcji/obsługi (formularz 1 EASA), poświadczające, że dana pozycja została wyprodukowana zgodnie z zatwierdzonymi danymi projektowymi, i są oznakowane zgodnie z podczęścią Q; lub

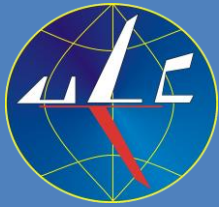


## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

b) są częścią znormalizowaną; lub

c) w przypadku statku powietrznego ELA1 lub ELA2 są one częścią lub akcesorium, które:

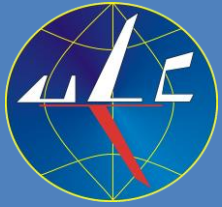
1. mają nieograniczony cykl życia, nie są częścią podstawowej konstrukcji nośnej oraz nie są częścią układu sterowania lotem;
2. zostały wyprodukowane zgodnie z mającym zastosowanie projektem;
3. są oznakowane zgodnie z podczęścią Q;
4. zostały oznakowane jako nadające się do montażu w określonym statku powietrznym;
5. mają być zamontowane w statku powietrznym, którego właściciel sprawdził, czy spełniają one warunki 1–4, i przyjął na siebie odpowiedzialność z tego tytułu.



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

W przypadku balonów, gdy w odniesieniu do określonej powłoki możliwe są różne kombinacje gondoli, palników i zbiorników paliwa, osoba instalująca je gwarantuje, że:

- gondola, palnik lub zbiorniki paliwa kwalifikują się do zainstalowania zgodnie z TCDS lub innymi dokumentami, o których mowa w TCDS;
- gondola, palnik lub zbiorniki paliwa są w stanie zdatnym do użytku, a ich obsługa techniczna jest odpowiednio udokumentowana.



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

### 21.A.801 Znakowanie wyrobów

- a) Znakowanie wyrobów obejmuje następujące informacje:
1. nazwę producenta;
  2. oznaczenie fabryczne wyrobu;
  3. numer seryjny producenta;
  4. wszelkie inne informacje, które Agencja uzna za właściwe.



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

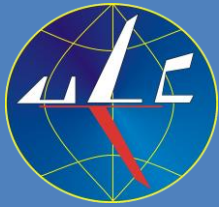
b) Każda osoba fizyczna lub prawna produkująca statek powietrzny lub silnik według podczęści G lub podczęści F Part 21 nanosi cechy identyfikacyjne na ten statek powietrzny lub silnik w postaci ogniotrwałej tabliczki z informacjami wyszczególnionymi w lit. a) umieszczonymi na niej przy pomocy wytrawiania, stemplowania, grawerowania lub innej zatwierdzonej metody ogniotrwałego cechowania. Tabliczka identyfikacyjna jest mocowana w taki sposób, by była dostępna i czytelna i by było mało prawdopodobne jej zniszczenie lub usunięcie podczas normalnego użytkowania bądź zagubienie albo zniszczenie w związku z wypadkiem.



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

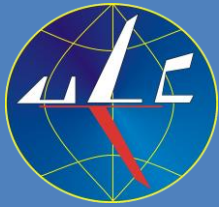
c) Każda osoba fizyczna lub prawna produkująca śmigło, łopatę lub piastę śmigła według podczęści G lub podczęści F nanosi na nie cechy identyfikacyjne w postaci ogniotrwałej tabliczki. Cechowanie ognioodporne na niekrytycznej powierzchni tabliczki, metodą wytrawiania, stemplowania, grawerowania lub inną zatwierdzoną metodą, winno zawierać informacje wyszczególnione w lit. a) i powinno być mało prawdopodobne jej zniszczenie lub usunięcie podczas normalnego eksploatacji bądź zagubienie albo zniszczenie w związku z wypadkiem.





## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

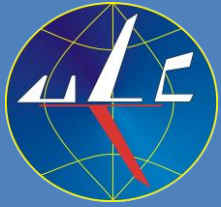
d) W przypadku załogowych balonów tabliczka identyfikacyjna nakazana w lit. b) mocowana jest do powłoki balonu w takim miejscu, jeżeli jest to wykonalne, by była czytelna dla użytkownika, gdy balon jest napełniony. Ponadto kosz, rama nośna i zespół grzewczy jest w sposób trwały i czytelny znakowany nazwą producenta, numerem katalogowym lub równoważnym oraz numerem seryjnym lub równoważnym.



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

### 21.A.804 Znakowanie części i akcesoriów

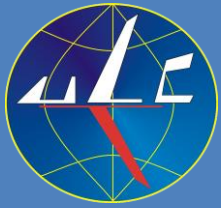
- a) Każda część i akcesorium są oznakowane w sposób trwały i czytelny:
1. nazwą, znakiem fabrycznym lub symbolem identyfikującym producenta w sposób określony właściwymi danymi projektowymi;
  2. numerem katalogowym, o którym mowa w mających zastosowanie danych projektowych;
  3. literami EPA w przypadku części lub akcesoriów wyprodukowanych zgodnie z zatwierdzonymi danymi projektowymi nienależącymi do posiadacza certyfikatu typu na związany z nimi wyrób, z wyłączeniem artykułów ETSO.



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

### **21.A.805 Znakowanie części krytycznych**

W dodatku do wymagań pkt 21.A.804 każdy producent części do zamontowania na wyrobie certyfikowanym jako typ, która została zdefiniowana jako część krytyczna, w sposób trwały i czytelny znakuje tę część numerem katalogowym i numerem seryjnym.



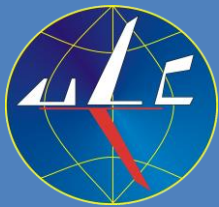
## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

### SUP: PODEJRZANA NIEZATWIERDZONA CZĘŚĆ

Podejrzewana niezatwierdzona część, „SUP”, to część, komponent lub materiał, co do którego istnieje podejrzenie, że nie spełnia wymagań „zatwierdzonej części”, tj. gdy istnieje podejrzenie, że:

- nie została zaprojektowana zgodnie z PART 21 lub
- nie została wyprodukowana zgodnie z PART 21 lub
- nie spełnia obowiązującej normy projektowej lub nie jest w stanie zapewniającym bezpieczną eksploatację lub
- nie posiada dokumentów potwierdzających jej ciągłą zdolność do lotu.

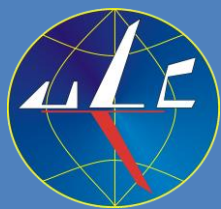
Czynnikami sugerującymi, że możemy mieć do czynienia z częścią SUP są: inne wykończenie, rozmiar, kolor, niewłaściwa (lub jej brak) identyfikacja, niepełna lub zmieniona dokumentacja i wiele innych.



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

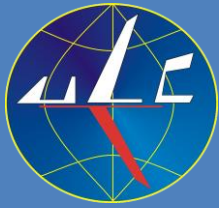
Sworzeń główny mocowania  
skrzydła motoszybowca H36  
Dimona





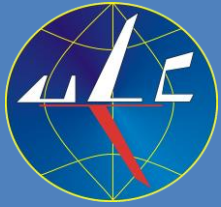
## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)





## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)



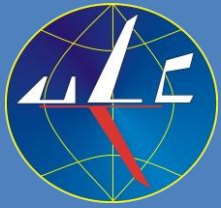


## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

### **CZY SUP TO NIEBEZPIECZNA CZĘŚĆ?**

Niestety odpowiedź na to pytanie może wymagać wielu szeroko zakrojonych testów i badań, a podjęcie decyzji dotyczącej dalszej eksploatacji części SUP może być kosztownym procesem. Zatem prawdopodobnie koszty tej części i badań potwierdzających jej bezpieczeństwo podczas jej eksploatacji na statku powietrznym będzie przekraczać koszty związane z zakupem części zatwierdzonej.

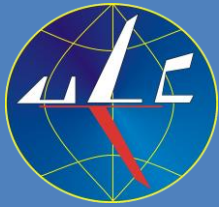




## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

### **Jakie ryzyko niesie zastosowanie części SUP na statku powietrznym.**

- Zmniejszenie poziomu bezpieczeństwa lotów, co w skrajnym przypadku może doprowadzić do katastrofy lub wypadku.
- Dodatkowe koszty związane z wymianą części SUP na część zatwierdzoną z projektem typu, w tym koszty części i robocizny.
- Koszty przestoju i utracone przychody związane z wycofaniem statku powietrznego do czasu przywrócenia jego zgodności z projektem typu.
- Utrata reputacji przez organizację i osoby związane z obsługą techniczną i eksploatacją statku powietrznego co może doprowadzić do utracenia zaufania klientów oraz w jego konsekwencji ich odpływ.



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

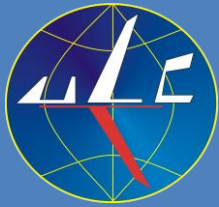
### **Biuletyn informacji dotyczących bezpieczeństwa Zdatność do lotu**

SIB Nr: 2017-13R1

wydanie: 24 październik 2018r.

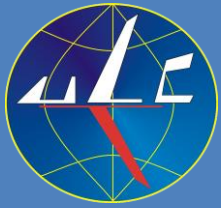
Temat: Podejrzewane niezatwierdzone części

[https://ad.easa.europa.eu/blob/EASA\\_SIB\\_2017\\_13\\_R1.pdf/SIB\\_2017-13R1\\_1](https://ad.easa.europa.eu/blob/EASA_SIB_2017_13_R1.pdf/SIB_2017-13R1_1)



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

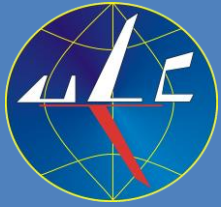
Biuletyn ma na celu podniesie świadomości europejskiego przemysłu lotniczego oraz użytkowników statków powietrznych na temat podejrzanych niezatwierdzonych części SUP, na które mogą się natknąć. W tym celu Agencja publikuje listę nierozwiązanych przypadków SUP na stronie internetowej EASA. Ta lista jest utrzymywana i aktualizowana w oparciu o dostępne informacje, w tym o obowiązkowy system raportowania zdarzeń zgodnie z Rozporządzenie (UE) 2015/1018, który określa, że jednym ze zdarzeń podlegających zgłoszeniu jest *„Użycie produktów, komponentów lub materiałów pochodzących z nieznanego, podejrzanego źródła lub niezdatnych do użytku komponentów krytycznych”- SUP.*



## SUP –Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

EASA rekomenduje, że w razie wątpliwości co do pochodzenia części organizacje obsługowe, właściciele statków powietrznych, operatorzy, niezależny personel certyfikujący, producenci i dostawcy części są dodatkowo proszeni o sprawdzenie czy ta część nie znajduje się na liście opublikowanej na stronie EASA, przed zaakceptowaniem takiej części w swoich organizacjach lub przed zabudową jej na statku powietrznego.

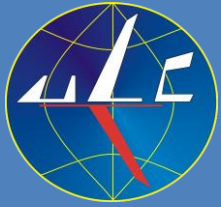
Jeśli jakakolwiek część wymieniona na liście SUP znajduje się w magazynie, zaleca się poddanie jej kwarantannie i uniemożliwienie jej zabudowy do czasu ustalenia, czy kwalifikuje się ona do instalacji.



## SUP –Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

Informacje na temat potwierdzonych niezatwierdzonych części można znaleźć na stronie internetowej SUP EASA, pod nagłówkiem SUP dochodzenie i skradzione części.

<https://www.easa.europa.eu/domains/aircraft-products/suspected-unapproved-parts>



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

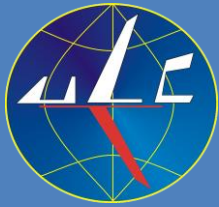
Przykład I.

Informacyjny biuletyn bezpieczeństwa:

[ULC-LSM-4/0843-000 1102/19](#)

z dnia 15.03.2019r.

Dotyczy: podzespołów do zabudowy na samolotach  
Antonov An-2, PZL M18 Dromader, PZL-106 Kruk, Antonov An-28,  
others



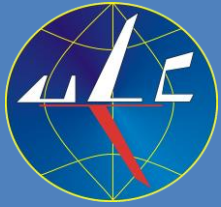
## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

Firma Yak-Service Rotenburg / Wuemme poinformowała w dniu 8 lutego 2019r. Urząd Lotnictwa Cywilnego, że poświadczenia obsługi (CRS) i autoryzowane poświadczenia produkcji/obsługi (formularz 1 EASA) wydane w imieniu Yak-Service Rotenburg / Wuemme zostały wydane bez wiedzy właściciela firmy. ULC informuje, że wszystkie poświadczenia obsługi (CRS) i autoryzowane poświadczenia produkcji/obsługi (formularz 1 EASA) dla wyprodukowanych lub serwisowanych komponentów wydane w imieniu Yak-Service Rotenburg / Wuemme zostały wydane niezgodnie z prawem i dlatego nigdy nie były ważne.

Firma Yak-Service Rotenburg / Wuemme nie posiada ani zezwolenia wydanego zgodnie z 21.B.130 na produkcję bez zatwierdzenia organizacji produkującej, ani zatwierdzenia organizacji produkującej wydanego zgodnie z 21.B.230. Nie posiada również żadnego zatwierdzenia organizacji obsługi technicznej wydanego zgodnie z pkt 145.B.25 lub M.B.603.

W związku z powyższym zaleca się organizacjom, właścicielom i operatorom statków powietrznych (zwłaszcza An-2, PZL M18 Dromader, PZL-106 Kruk, An-28) weryfikację komponentów, dla których Yak-Service Rotenburg / Wuemme wydał ARC i formularz 1.

Więcej informacji można znaleźć w biuletynie bezpieczeństwa nr ULC-LSM-4 / 0843-000 1102/19.



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

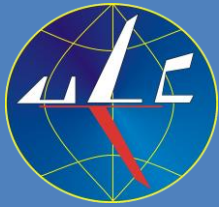
Przykład II.

Wyrób: Garmin GNS 430W

Numer katalogowy: 011-01060-40

Numer seryjny: 97133266



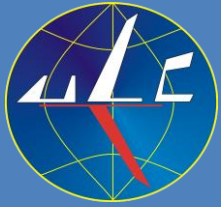


## SUP –Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

Niemiecki POA stwierdził, że informacje zawarte w formularzu nr 1 EASA dołączonym do wyrobu przesłanego do przeglądu kontrolnego nie odpowiada informacjom zawartym w oryginalnym formularzu 1, przechowywanym w ewidencji zgłaszającego niemieckiego POA.

Numer sfalszowanego formularza 1 EASA: 13043912

Zalecenie: Organizacje obsługi technicznej, właściciele statków powietrznych, operatorzy, niezależny personel certyfikujący, producenci i dostawcy części są proszeni o określenie kwalifikowalności tej części do instalacji, przed przyjęciem takiej części do swoich organizacji lub przed zamontowaniem jej na statku powietrznym. Jeśli ta część znajduje się w magazynie, zaleca się poddanie jej kwarantannie, aby zapobiec instalacji do czasu ustalenia, czy kwalifikuje się ona do instalacji. Zaleca się również organizacjom obsługi technicznej, właścicielom statków powietrznych i operatorom sprawdzenie, czy niezatwierdzone części nie są już zainstalowane w eksploatowanych statkach powietrznych. Jeśli tak, części te należy wymienić na części zatwierdzone. Niezatwierdzone części powinny zostać poddane kwarantannie



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części *(Suspected Unapproved Parts)*

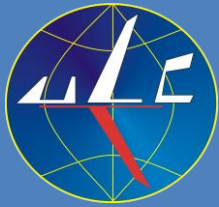
Przykład III.

Wyrób: CASA - CN235

Podzespół: układ sterowania klapami

Numer katalogowy: 677801005

Numer seryjny: 3115

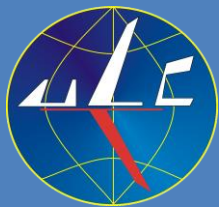


## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

Organizacja produkująca (POA) ze Zjednoczonego Królestwa poinformowała EASA o podejrzanych niezatwierdzonych częściach z sfałszowanym formularzem 1 EASA. UK POA stwierdziła, że żadna z pozycji wymienionych w tym formularzu 1 nie jest rozpoznawalnym numerem części w zatwierdzonych danych projektowych.

Numer sfałszowanego formularza 1 EASA: 79495

Zalecenie: Organizacje obsługi technicznej, właściciele statków powietrznych, operatorzy, niezależny personel certyfikujący, producenci i dostawcy części są proszeni o określenie kwalifikowalności tej części do instalacji, przed przyjęciem takiej części do swoich organizacji lub przed zamontowaniem jej na statku powietrznym. Jeśli ta część znajduje się w magazynie, zaleca się poddanie jej kwarantannie, aby zapobiec instalacji do czasu ustalenia, czy kwalifikuje się ona do instalacji. Zaleca się również organizacjom obsługi technicznej, właścicielom statków powietrznych i operatorom sprawdzenie, czy niezatwierdzone części nie są już zainstalowane w eksploatowanych statkach powietrznych. Jeśli tak, części te należy wymienić na części zatwierdzone. Niezatwierdzone części powinny zostać poddane kwarantannie.



## SUP – Podejrzane niezatwierdzone części (*Suspected Unapproved Parts*)

Dziękuję za uwagę .

Adam Zabost  
Główny Specjalista, Delegatura Północno-Zachodnia Gdańsk